

نوا

تئوری انتخاب برای والدین و نوجوانان

برطرف سازی موانع بین شما و نوجوانتان

دکتر ویلیام گلسر

مترجم:

دکتر علی صاحبی

دکترای روان شناسی بالینی

فوق دکترای اختلالات وسواس

مری ارشد و عضو هیئت علمی مؤسسه ویلیام گلسر

سرشناسه: گلسر، ویلیام Glasser, William
عنوان و نام پدیدآور: تئوری انتخاب برای والدین و نوجوانان: برطرفسازی موانع بین شما و نوجوانتان راهی برای نزدیک شدن معلمان و والدین به نوجوانان / نویسنده ویلیام گلسر؛ مترجم علی صاحبی
مشخصات نشر: تهران، سایه‌سخن، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری: ۳۰۸ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۲-۱۲-۶
وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا
یادداشت: عنوان اصلی: For parents and teenagers : dissolving the barrier between you and your teen

عنوان دیگر: برای والدین و نوجوانان
موضوع: والدین و نوجوانان
موضوع: رفتار والدین
موضوع: نوجوانان - روانشناسی
موضوع: انتخاب (روانشناسی)
شناسه افزوده: صاحبی، علی، مترجم
رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۴ ب۸گ/۱۵/۷۹۹HQ
رده‌بندی دیویی: ۸۷۴/۳۰۶
شماره کتاب‌شناسی ملی: ۳۹۴۴۷۹۵

تئوری انتخاب برای والدین و نوجوانان

برطرف‌سازی موانع بین شما و نوجوانتان

نویسنده: دکتر ویلیام گلسر

مترجم: دکتر علی صاحبی

طرح جلد: محمدمهدی صنعتی - ناظر چاپ: ابودر ملکیان

صفحه‌آرایی: ع. خرمشاهی - نمونه‌خوانی: الهام اثنی‌عشری - ویرایش: محمد حسینی

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه - نوبت چاپ: اول ۱۳۹۵ - قیمت: ۱۶۰۰۰ تومان

لیتوگرافی: واصف - چاپ متن: عطا - چاپ جلد: صنوبر - صحافی: سپیدار

نشانی: تهران، خیابان انقلاب، خیابان دوازده فروردین، کوچه بهشت‌آیین،

پلاک ۱۹، طبقه همکف

تلفن: ۰۹۱۲۶۴۹۱۸۲۸ - ۶۶۹۶۲۴۵۶ - ۶۶۴۹۶۴۱۰

Website: www.sayehsokhan.com

حق چاپ محفوظ است.

وینست
محمد مصدق
میرزا محمد صالح

نامت از دفتر زمانه فتد

در دفتر زمانه فتد نامش از قلم
هر ملتی که مردم صاحب قلم نداشت

پیشکش به

نوجوانانی که والدین خوبی ندارند

و به همهٔ معلمان مشفق و فهیمی که با رابطه‌ای که در مدرسه با این
نوع دانش‌آموزان ایجاد می‌کنند، «والد دوم» آنها می‌شوند و آنها
را در برابر آسیب‌های بیشتر محافظت می‌کنند و بدین وسیله در
جهان ارزش‌آفرینی می‌کنند.

فهرست

مقدمه مترجم.....	۷
پیش‌گفتار.....	۱۱
فصل اول - زمانی کنترل اوضاع را در دست می‌گیرید که از کنترل کردن دست بردارید.....	۱۵
فصل دوم - «تئوری انتخاب» و «کنترل بیرونی» را با هم ترکیب نکنید.....	۲۹
فصل سوم - دختر نوجوانی که درس نمی‌خواند و شب‌ها دیر به خانه می‌آمد.....	۴۷
فصل چهارم - پزشک متخصصی که پسرش درس نمی‌خواند.....	۶۷
فصل پنجم - دونالد، رابرت، باب و کورتیس.....	۸۷
فصل ششم - «واقعیت‌درمانی» و «تئوری انتخاب».....	۱۰۳
فصل هفتم - نوجوانانی که نمی‌توان با آنها کنار آمد.....	۱۲۵
فصل هشتم - کاربردهای دیگر «تئوری انتخاب»: بی‌اشتهایی روانی در نوجوانان.....	۱۴۵
فصل نهم - نوجوانان و اعتیاد به مواد مخدر: ذبح خشنودی در پای لذت‌جویی.....	۱۷۷
فصل دهم - کنار آمدن با نوجوانی که به او برچسب اسکیزوفرنی زده بودند.....	۱۸۹

۶..... تئوری انتخاب برای والدین و نوجوانان

فصل یازدهم - اگر به ما هم آن‌گونه درس می‌دادند، ما نیز یاد گرفته بودیم.....	۲۰۷
فصل دوازدهم - فرزندان ناخشنود: برابند روابط غیر منطقی والدین.....	۲۱۷
فصل سیزدهم - مشاور مدرسه، به عنوان والد دوم.....	۲۳۳
فصل چهاردهم - ملاقات دوباره با تری و استر.....	۲۵۷
فصل پانزدهم - نقش بهبود روابط والدین در خشنودی نوجوانان.....	۲۷۳
نتیجه‌گیری.....	۲۸۵
پیوست الف.....	۲۸۹
پیوست ب.....	۲۹۳
شرح حال دکتر ویلیام گلسر.....	۲۹۷

مقدمه مترجم

کتاب حاضر دانش تئوری انتخاب و مهارت ویلیام گلسر را در جایگاه واقعیت‌درمانگر، در خصوص مشکلات نوجوانان و چالش‌های والدینشان، به طور عینی و با مثال‌های بالینی و تربیتی، در اختیار خواننده می‌گذارد.

گلسر مدعیست اگر والدین این کتاب را به دقت بخوانند، درک عمیق‌تری از سازوکار رفتار فرزندشان به دست خواهند آورد و در سایه این درک عمیق، علمی و بسیار کاربردی می‌توانند رابطه بهتری با فرزندانشان برقرار کنند، از فرایند و موهبت کم‌نظیر فرزندپروری لذت ببرند و از ابتدای نوجوانان به رفتارهای تخریبگر و خودتخریبگر نیز پیشگیری کنند. در متن کتاب، گلسر مکرر خواننده را به کتاب اصلی‌اش، *تئوری انتخاب و مشاوره با تئوری انتخاب*، ارجاع داده است. اگر آموزه‌های این کتاب را مفید یافتید، خواندن کتاب *تئوری انتخاب* می‌تواند سودمندی‌های بیش‌تری در سراسر زندگی برایتان به ارمغان بیاورد.

در حین ترجمه این کتاب بارها و بارها هنگامی که به جملاتی می‌رسیدم که گلسر با زبان ساده، همه‌فهم و بر مبنای چارچوب منسجم تئوری انتخاب، رفتارهای پیچیده و به ظاهر بغرنج نوجوانان را مانند بی‌اشتهایی روانی،

۸..... تئوری انتخاب برای والدین و نوجوانان

افسردگی، لجاجت و بدقلقی، گرایش به مواد مخدر، و رفتارهای سایکوتیک تشریح کرده و به والدین توصیه‌های عملی برای کمک به نوجوان و خودشان ارائه داده، همواره خطاب به پدر مادرهای نوجوان‌دار این شعر به ذهنم می‌رسید که: «ظلم بر خویش کند هر که نخواند ما را.»

این کتاب همانند بسیاری از دیگر کتاب‌های خودیاری نیست که بدون توجه به تفاوت‌های فردی و ویژگی‌های منحصربه‌فرد هر کودک و نوجوان، توصیه‌های کلی و عمومی به والدین می‌کنند.

اساس کتاب بر یک تئوری منسجم است و سپس با فهم مبانی اصلی رفتار کودک و نوجوان در سراسر کتاب، گلسر بر راز و رمز اصلی پرورش فرزند بدون دردسر و چالش‌های پی‌درپی و فرساینده که معمولاً والدین نوجوانان تجربه می‌کنند، تأکید می‌کند. تقریباً در تمام فصول گلسر آموزه اصلی تئوری انتخاب را به والدین گوشزد می‌کند: مشکلات روان‌شناختی یا نشانه‌های اختلالات روانی و رفتاری در نوجوانان به دلیل وجود یک رابطه مشکل‌دار با والدین یا دیگر افراد مهم زندگی‌شان یا از ترس از دست دادن رابطه با آدم مهم زندگی‌شان و «جدا افتادن» از دیگران است.

پیام کتاب این است: فرزندان‌تان بیش از پیشرفت در مدرسه و درس و نمره و فراسوی مهارت‌آموزی و یادگیری موسیقی و رشته‌های فنی و ورزشی و المپیاد و... نیازمند داشتن رابطه‌ای خوب، صمیمی و رضایتبخش با شما هستند. اگر توانستید چنین رابطه‌ای را ایجاد و نگهداری کنید، با خیال آسوده بدانید که فرزندان خود را به‌روزی و موفقیت و شادکامی خواهد یافت. اما در صورت عدم توانایی در ایجاد و نگهداری رابطه با شما و سپس افراد مهم زندگی‌اش، اگر با یک معلم مشفق و کارآمد که بتواند نقش «والد دوم» را

برایش ایفا کند برخورد نکند، امکان این که به سمت مشکلات روان‌شناختی و اختلالات رفتاری یا اعتیاد به مواد مخدر یا الکل، بی‌بندوباری جنسی، خشونت و بزهکاری کشیده شود بسیار زیاد است.

حتا اگر به این‌گونه انتخاب‌ها دست نزنند و وارد دانشگاه یا همان فعالیت‌های آموزشی مورد نظر شما شود، باز هم احتمال این که فردی شاداب، بانشاط، خشنود و رضایتمند باشد و از گذر زمان لذت برد بسیار اندک است. کلید حل معمای فرزندپروری مؤثر و لذتبخش «ایجاد و حفظ رابطه» است.

برای ایجاد این رابطه، لازم است هفت رفتار پیونددهنده را انجام دهیم که عبارتند از: ۱. حمایت ۲. تشویق ۳. گوش سپردن ۴. پذیرش او همان‌گونه که هست ۵. اعتماد ۶. احترام ۷. مذاکره در باره تفاوت‌ها و اختلاف‌ها، و برای نگهداری رابطه لازم است از انجام هفت رفتار یا عادت‌کننده رابطه اجتناب کنیم که عبارتند از: ۱. انتقاد ۲. سرزنش ۳. شکایت ۴. غرغر ۵. تهدید ۶. تنبیه ۷. رشوه و باج دادن برای کنترل او.

اگرچه پرهیز تمام‌عیار و کامل از این رفتارها تقریباً غیر ممکن می‌نماید ولی اگر ضرورت آن را خوب درک کنیم، می‌توانیم بکوشیم هر روز از رفتارهای سازنده یا پیونددهنده کمی بیش‌تر استفاده کنیم و رفتارهای کشنده رابطه را کم‌تر به کار گیریم.

من این کارها را انجام داده‌ام و اکنون از نتیجه آن و کیفیت رابطه‌ام با جوان بیست‌ویک‌ساله و نوجوان هفده‌ساله‌ام بسیار خرسندم. امیدوارم آموزه‌های این کتاب برای شما نیز سودمند باشد.